

(GGAlg., 357, 358).

¹ Es pot entendre així. O 'consagrada, devota?' — 2
És el nom d'una família Beaumont a què pertanyia

BENÀTIGA

Vegeu volum I, 52. Segurament esqueia afegir-hi *El Beniati* d'Atzeneta d'Albaida (xxxii), car hi ha també variant masculina *°Ati* (GGAlg.; Hess, 40, Littmann, 86). I el men. *Biniati* (xliv, 62.3, 67.18), St. Climent i St. Lluís (Masc. 12F3, 12G3). I potser també un *Benetia*, que amb variant *Beniquia* tinc anotada de Mutxamel (xxxvi). De la mateixa arrel *°ty* molt productiva de NPP a Aràbia i pertot, i concretament de *°Atwān* deu venir *Beniaton*, que figura com alqueria de Gandia en 3 llocs del *Rept.* (Bof., 511-3, *El Arch.* I, 223). Avui és *beniêto*, partida rústica del te de Gandia (xxxii, 27.9). L'accentuació s'explica perquè en àrab vulgar l'accent reculava a la síl·laba penúltima, quan era tancada; darrere la *i* de *Beni-* la *a* es pronuncïa *ä*. Oïda pels nostres adés com *é*, adés com *a*. Descartem ara l'arbitrària etimologia PINNA HIATUS que suggeriem en el vol. I, 258.

Benàtxer, V. *Benages* *Benaula*, V. *Manuales* i *Manola*

BENAÜT, BINAÜT etc.

Braçal de *benaüt* a Mutxamel (xxxvi, 106.9). *Binabut* en un doc. castellonenc de 1252, que em cità Sz. Gozalbo (a propòsit dels *Llibres de Vàlues*). Sens dubte d'un NP aràbic format amb *Ibn/Ben-* 'fill'.³⁵ També, amb terminació llatinitzada, en un doc. de 1233, atribuït a La Salzadella «serra de *Binabutos*» (BSCC xiv, 294): deu estar per un *-abuts* real; si està localitzat bé, seria en un altre lloc (però partint del mateix ètimon) la pda. *bilambúç* que recullo a Artana (xxix, 161.25), car aquí *-uts* es pronuncia *-utx*: és probable que, propagant-se la nasal, *Binabuts* es convertís en **Binambuts*, dissimilat en *Bilambuts* (tal com *Vilafamés*, *Vilamaleja* etc. són dissimilació de *Vinafamés*, *Vinamaleja* < *Ibn al-Maliḥa*).

En total, tots quatre noms suposen un *Binabut* originari, en el qual podem reconèixer un NP de la fecunda arrel *°abad* 'servir, obeir' (d'on *°Abd al-Allah*, *°Obäid* etc. i 10 NPP més en Hess, 37-38). Nom ben documentat: *°Abbūd* a Egipte (Littmann, 86a) i a Algèria (GGAlg.), i *al-°Abudī* entre els *Al-Qašim* d'Aràbia (Hess, 38a, 10). En conclusió: (I)b(e)n-°Ab(b)ūd > *Binabut/Benaüt*.

BENAVAQUIL

Antiga pda. de Cullera uns 2 k. a l'O. de la ciutat, avui incorporada a «La Raconada» (3° 24' × 39° 10'), però roman com a nom d'un escorredor (xxxI, 80.7, 60

87.19, 26.25). Ja en el *Rept.*: *Benibuaquil* en doc. de 1248 o 1249, i també en les variants *Beniochil* i *Beniachil*, com a nom d'una alqueria amb vinyes (394, 395). El 1260: alqueria de *Benibuaquil* i rafal de Muça (MtzFdo, *CatValACA*, I, 294); també SSiv. 183-184.

ETIM. *Ben(i)-* + *al-uakil* 'el procurador', mot ja clàssic, i també hispànic i magrebí: «procurator» (*RMa*, 215) «abogado» (*PAlc*), i Beaussier; segons Ibn Khaldun en el S. xiv significava «administrateur des biens du souverain» (Dozy, *Suppl.* II, 838).

Crec que n'és duplicat un *Beniboquel*, que registra SSiv.¹ com a despoblat de Llaurí; al peu N. del «monte» Corbera (p. 124), i devia ser el mateix que el *Beniboquer* que en el S. xvi el «Beato» Ribera va anexas a Llaurí, com a parròquia de moriscos, amb 15 cases; despoblat després de l'expulsió. Sembla errònia la identificació que SSiv. proposa a la p. 109, amb un *Beniçuleymen* del *Rept.* (nom molt diferent d'unes terres d'Alzira). Antigament documentem *Benbochir*, alqueria de Corbera a. 1274 (MtzFdo., *Doc. Val. ACA* I, 1701), *Benibuquer* a. 1279 i 1280 (ib. II, 760 i 116) i *Benibucar* a. 1284 (ib. II, 2100), totes tres junt amb Favara i Alcúdia. *Beniboquer* de 12 a 18 moriscos en els censos de 1527, 1563, 1572 i 1609 (Lapeyre, p. 40).

El pas de *-uakil* a *-ir* s'explica per la pronúncia morisca de la *l = r*, i davant *r* la *i* aràbiga sona oberta com *e*. Hi degué haver, però, encreuament amb un *(A)bu-qir*, pertanyent a l'arrel *qir* (*RMa*, s. v. cera), d'on els NPP *Qirān* (Hess, 47) i *Bu-qirāt* (GGAlg.); i el nom d'*Abukir* a la costa d'Egipte, famós per les batalles de 1798 entre Nelson i Napoleó.

¹ També GGRV II, 166, i *Benioquer* II, 121, 125.

BENAVARRI

Nom de la població més rellevant de la baixa Ribagorça, centre històric de capital importància durant tota l'Edat Mitjana i encara avui nucli organitzador de la vida econòmica, política i cultural de la comarca.

Existeix un homònim de menor importància, una partida de muntanya entre Castellciutat i Bellestar (Urgellet). Hi ha també alguns parònims guiadors. El més suggeridor és *Navarri*, llogaret en el marge dret del riu Èsera entre Campo i Morillo de Liena, en domini lingüístic aragonès.¹ *Navarri* és també el nom d'una casa ben coneguda a Bonansa (Alta Ribagorça), oït *nabāri* per Terrado en diverses ocasions. El *Prat de Navarri*, a Noals (Terrado 1985), sembla nom degut al fet d'haver estat propietat d'aquella casa de Bonansa. La *Font de Navarri*, que figura entre les notes de Coromines allà mateix, ha de tenir una explicació semblant

⁵⁵ També és oportú citar aquí un NL que podria contenir la mateixa arrel (suposant un sufix *-koi* no pas estrany a l'ibero-basc) *Navarqüé*, al SO. de Bonansa (anotat per Coromines XIX, 126). Terrado va oïr *nabarküé* el 1985 i moltes vegades el 1991. En les seves notes de 1985 figura també *labarküé* i *los abarküés*.